

BÀI GIẢNG: ÔN TẬP HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN 11
GIÁO VIÊN: PHẠM THỊ THU PHƯƠNG

Nội dung ôn tập

I. Văn bản

Văn học Việt Nam

1. Lưu biệt khi xuất dương
2. Hào Trời
3. Vội vàng
4. Tràng giang
5. Đây thôn Vĩ Dạ
6. Chiều tối
7. Từ ấy
8. Về luân lí xã hội ở nước ta
9. Một thời đại trong thi ca

Văn học nước ngoài

1. Tôi yêu em
2. Người trong bao
3. Người cầm quyền khôi phục uy quyền
4. Ba cống hiến vĩ đại của Các Mác

II. Tiếng Việt

Phong cách ngôn ngữ báo chí

Phong cách ngôn ngữ chính luận

Nghĩa của câu

Đặc điểm loại hình của tiếng Việt

III. Làm văn

Thao tác lập luận phân tích- Luyện tập

Thao tác lập luận so sánh- Luyện tập

Thao tác lập luận bác bỏ- Luyện tập

Thao tác lập luận bình luận- Luyện tập

Luyện tập vận dụng kết hợp các thao tác lập luận

Tiểu sử tóm tắt- Luyện tập viết tiểu sử tóm tắt

Tóm tắt văn bản nghị luận- Luyện tập

Cấu trúc đề thi

Phần I. Đọc hiểu (3 điểm)

Phần II: Làm văn (7 điểm)

- Viết đoạn văn nghị luận xã hội (2 điểm)

- Viết bài văn nghị luận văn học (5 điểm)

Cấu trúc đề thi

Phần I. Đọc hiểu (3 điểm)

Phần II: Làm văn (7 điểm)

- Viết đoạn văn nghị luận xã hội (2 điểm)

- Viết bài văn nghị luận văn học (5 điểm)

Đề minh họa

Phần I. Đọc hiểu (3 điểm)

Đọc văn bản và trả lời câu hỏi:

Cuộc chiến chống dịch

(...) Là một bác sĩ đã trải qua các vụ dịch nghiêm trọng như SARS-CoV, dịch tả, dịch sởi, và đến bây giờ là đại dịch 2019-nCoV; tôi nhận thấy rằng công chúng dưới danh nghĩa truyền thông và mạng xã hội có thể góp phần ngăn chặn và khống chế dịch hiệu quả, nhưng một số ít lại có thể gieo rắc nỗi sợ hãi, gây hoảng loạn bao trùm, từ đó tìm các trục lợi cho bản thân.

(...) Chỉ cần nhìn vào chiếc khẩu trang trong những ngày qua, từ hiện tượng găm hàng đến thổi giá, cho dù mới chỉ nghi vấn lác đác ở một số nhà bán lẻ đi chăng nữa, thì đó cũng là triệu chứng khởi điểm của căn bệnh mang tên "hỗn loạn".

Những tin đồn thất thiệt, những tin giả mạo gây hoang mang, những đồn thổi thiếu nghiêm túc, những chỉ trích vô căn cứ, những hành vi găm hàng và thổi giá để trục lợi; tất cả gây nên sự lo lắng, u ám, lo sợ và hoảng hốt, vậy đâu là giải pháp?

Tôi cho rằng, những đại dịch nguy hiểm ở tầm cỡ quốc gia, công tác phòng và chống dịch cũng giống như một trận đánh lớn. Mỗi chiến sĩ xung trận, ngoài nhân viên y tế phải huy động tổng lực toàn xã hội. Để giành được thắng lợi, thì ngay từ lúc chuẩn bị cho đến khi kết thúc trận đánh, mọi hành động không còn tranh luận sự đúng sai, mà bắt buộc phải tuân thủ một người chỉ huy, dù muốn hay không - bởi sự hỗn loạn sẽ nguy hiểm hơn rất nhiều so với sức tàn phá của dịch bệnh.

(...) Tôi cho rằng, để cuộc chiến chống dịch 2019-nCoV giành được thắng lợi, việc làm tối quan trọng là yên dân, bởi một khi dịch bệnh là sự nổi giận của tự nhiên thì con người phải thật bình tĩnh mới có thể hóa giải được dịch bệnh. Muốn yên dân, bắt buộc phải tạo ra một khoảng cách đủ lớn giữa nền văn minh và virus.

(Trần Văn Phúc- Góc nhìn, VnExpress)

Câu 1: Hãy chỉ ra phương thức biểu đạt chính của văn bản. (0.5đ)

Câu 2: Theo tác giả, công chúng dưới danh nghĩa truyền thông và mạng xã hội có thể có những tác động gì trong đại dịch 2019-nCoV? (0.5đ)

Câu 3: Chỉ ra biện pháp nghệ thuật được sử dụng và tác dụng của biện pháp này trong câu văn “Tôi cho rằng, những đại dịch nguy hiểm ở tầm cỡ quốc gia, công tác phòng và chống dịch cũng giống như một trận đánh lớn”. (1.0đ)

Câu 4: “Cuộc chiến chống dịch” 2019-nCoV đó là nhiệm vụ của các cấp chính quyền, đoàn thể hay của chính bạn? Hãy đưa ra sự lí giải hợp lí. (1.0đ)

Phần II: Làm văn

Câu 1: Anh/ chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) để trả lời cho câu hỏi đặt ra ở văn bản đọc hiểu: “Những tin đồn thất thiệt, những tin giả mạo gây hoang mang, những đồn thổi thiếu nghiêm túc, những chỉ trích vô căn cứ, những hành vi găm hàng và thổi giá để trục lợi; tất cả gây nên sự lo lắng, u ám, lo sợ và hoảng hốt, vậy đâu là giải pháp?”.

Câu 2: Cảm nhận về vẻ đẹp của 13 câu thơ đầu bài thơ “Vội vàng”- Xuân Diệu

Gợi ý đáp án

Phần I. Đọc hiểu (3 điểm)

Câu 1: Hãy chỉ ra phương thức biểu đạt chính của văn bản. (0.5đ)

PTBD chính: nghị luận

Câu 2: Theo tác giả, công chúng dưới danh nghĩa truyền thông và mạng xã hội có thể có những tác động gì trong đại dịch 2019-nCoV? (0.5đ)

Theo tác giả, công chúng dưới danh nghĩa truyền thông và mạng xã hội có thể có những tác động trong đại dịch 2019-nCoV là:

- + Tích cực: góp phần ngăn chặn và khống chế dịch hiệu quả
- + Tiêu cực: một số ít lại có thể gieo rắc nỗi sợ hãi, gây hoảng loạn bao trùm, từ đó tìm các trục lợi cho bản thân

Câu 3: Chỉ ra biện pháp nghệ thuật được sử dụng và tác dụng của biện pháp này trong câu văn “Tôi cho rằng, những đại dịch nguy hiểm ở tầm cỡ quốc gia, công tác phòng và chống dịch cũng giống như một trận đánh lớn”. (1.0đ)

- Trong câu văn, tác giả đã sử dụng biện pháp nghệ thuật so sánh “công tác phòng và chống dịch cũng giống như một trận đánh lớn”

- Tác dụng:

- + Nhấn mạnh mức độ nghiêm trọng, khẩn cấp của đại dịch mang tầm cỡ quốc gia
- + Kêu gọi, cảnh tỉnh tất cả mọi người phải có ý thức phòng và chống dịch, phải đoàn kết cùng nhau để chiến đấu với dịch bệnh.
- + Giúp câu văn thêm sinh động và cũng chân thực hơn, nhờ đó người đọc có thể hình dung dễ dàng hơn.

Câu 4: “Cuộc chiến chống dịch” 2019- nCoV đó là nhiệm vụ của các cấp chính quyền, đoàn thể hay của chính bạn? Hãy đưa ra sự lí giải hợp lí. (1.0đ)

- Các cấp chính quyền cần có sự chỉ đạo đồng bộ ở tầm vĩ mô để thống nhất toàn dân đi theo một đường hướng giải pháp hợp lí và khoa học.

- Các đoàn thể có vai trò giúp đỡ người dân thực hiện các giải pháp của chính quyền, hiện thực hóa sự chỉ đạo của các cấp.

- Mỗi cá nhân phải tuân thủ nghiêm túc, tinh tảo trước những thông tin sai lệch, biết tự bảo vệ bản thân.

-> Tất cả phải phối hợp đồng bộ mới mang lại hiệu quả

Phần II: Làm văn

Câu 1: Anh/ chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) để trả lời cho câu hỏi đặt ra ở văn bản Đọc hiểu: “Những tin đồn thất thiệt, những tin giả mạo gây hoang mang, những đồn thổi thiếu nghiêm túc, những chỉ trích vô căn cứ, những hành vi găm hàng và thổi giá để trục lợi; tất cả gây nên sự lo lắng, u ám, lo sợ và hoảng hốt, vậy đâu là giải pháp?”.

1) Mở đoạn: Dẫn dắt giới thiệu vấn đề

2) Thân đoạn

a Hiện trạng và hậu quả (đã được nêu rất rõ trong đề bài)

b Phân tích nguyên nhân:

- Chủ quan: chủ nhân của những hành vi thiếu chuẩn mực trên thiếu tinh thần cộng đồng, hoặc do tham lam, hoặc do sự thiếu nghiêm túc đi tìm niềm vui ở những điều vô bổ mà bản thân cũng không ý thức được những hậu quả nguy hại; có thể đó là những người sẵn mang tinh thần chống phá nhà nước nên lợi dụng cơ hội để làm nhiễu loạn lòng dân

- Khách quan:

+ Những người tiếp nhận thông tin không biết chọn lọc, thiếu tỉnh táo để đám đông dẫn dắt...

+ Do sự ích kỉ của mỗi người, ai cũng muốn tích trữ cho cá nhân tạo nên sự khan hiếm, tiếp tay cho những nhà sản xuất và những nhà kinh doanh tham lam.

+ Do sự quản lí của chính quyền còn lúng túng và non yếu.

c Đề xuất các giải pháp:

- Nâng cao nhận thức của người dân qua các phương tiện thông tin đại chúng

- Giáo dục ý thức cộng đồng, tinh thần trách nhiệm

- Chính quyền cần xây dựng hệ thống quản lí chặt chẽ, theo dõi sát sao và mạnh tay xử lí những trường hợp vi phạm

d Liên hệ bản thân: cần tỉnh táo trước những thông tin nhiễu chiều, phải có ý thức trách nhiệm trước vấn đề của cộng đồng, thông qua những hành động cụ thể, thiết thực.

3) Kết đoạn

Câu 2: Cảm nhận về vẻ đẹp của 13 câu thơ đầu bài thơ “Vội vàng”- Xuân Diệu

I. Mở bài

Dẫn dắt, giới thiệu vấn đề nghị luận: vẻ đẹp của 13 câu thơ đầu bài thơ “Vội vàng”

II. Thân bài

1) Giới thiệu tác giả Xuân Diệu và bài thơ “Vội vàng”

Nhà thơ Xuân Diệu sinh năm 1916 mất năm 1985, quê ở huyện Can Lộc, tỉnh Hà Tĩnh, nhưng cả tuổi thơ lại gắn bó với quê mẹ ở huyện Tuy Phước, tỉnh Bình Định. Ông được nhà phê bình Hoài Thanh gọi là nhà thơ “mới nhất trong các nhà thơ mới” bởi đã đem đến cho thơ ca một sức sống mới, một nguồn cảm xúc mới, thể hiện một quan niệm sống mới mẻ cùng những cách tân nghệ thuật đầy sáng tạo. Ông còn là một nhà thơ của tình yêu, mùa xuân, tuổi trẻ với một giọng thơ sôi nổi, đắm say, yêu đời, thẩm thiết. Vì vậy mà ông xứng đáng với danh hiệu một nhà thơ lớn, một nghệ sĩ lớn, một nhà văn hóa lớn. Ông được truy tặng giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật năm 1996.

Bài thơ “Vội vàng” được in trong tập “Thơ thơ”, xuất bản năm 1938. Đây là một trong những bài thơ tiêu biểu nhất của Xuân Diệu trước Cách mạng tháng Tám.

2) Phân tích vẻ đẹp của đoạn thơ

a) Vẻ đẹp về nội dung

* 4 câu thơ đầu

- Thể thơ năm chữ -> nói lên ước muốn một cách tự nhiên, chân thực
- Biện pháp điệp cấu trúc -> nhấn mạnh khao khát chặn lại bước đi của thời gian -> thiết tha yêu đời với vẻ đẹp trong khoảnh khắc hiện tại
- Xưng “tôi” đầy tự tin

*** Câu 5-> 10**

Biện pháp điệp cấu trúc -> liệt kê, phơi trải cả một cõi thiên đường trên mặt đất:

- Thiên nhiên của mùa xuân tràn trề: được cảm nhận bằng các giác quan được căng mở và thức nhọn: đầy đủ hương vị và thanh sắc
- Thiên nhiên của mùa xuân tình yêu: vạn vật gắn kết thành đôi thành cặp -> thi nhân biến thành tình nhân say đắm

*** Câu thơ 11:** Sự cảm nhận khái quát “Tháng giêng ngon như một cặp môi gần”

- Cảm quan tương ứng -> sự tương đồng
- Chuyển đổi cảm giác -> hữu hình, cụ thể
- Quan điểm thẩm mỹ hiện đại: con người- chuẩn điểm

*** Câu 12-13:** Hai mạch cảm xúc song hành: sung sướng- vội vàng

b) Vẻ đẹp về nghệ thuật

- Sử dụng hình ảnh, ngôn từ mới mẻ, táo bạo
- Biện pháp nghệ thuật: điệp cấu trúc -> bộc lộ cảm xúc nồng nàn, sôi nổi...
- > nhà thơ mới nhất trong các nhà thơ mới

3) Đánh giá

Đoạn thơ là sự thể hiện của lòng yêu đời ham sống cuồng nhiệt của Xuân Diệu:

- Với nhận thức về thời gian tuyến tính -> hình thành quan niệm sống vội vàng tích cực.
- Giữa lúc các nhà thơ mới mang nỗi buồn nhân thế chối bỏ thực tại, thì Xuân Diệu đã đốt cảnh Bồng Lai và xua ai nấy về hạ giới -> điểm nhìn tiến bộ

III. Kết bài